

ПОЛІТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ Р. АРОНА

Як свідчать результати аналізу публікацій 50–90-х років ХХ століття, досить цілісна концепція війни і миру була запропонована саме Р. Ароном. Зокрема, в його монографічних дослідженнях «Мир і війна між націями» (1962) і «Мир і війна: теорія міжнародних відносин» (1966), послідовно розкриваються простір і причини виникнення воєнних дій, пропонуються конкретні варіанти блокування їх розвитку і встановлення стійкого миру між державами [1, с. 71]. Основними елементами його теоретичних побудов виступають чотири підходи (в авторській термінології «концептуалізації»), які визначаються як «теорія», «соціологія», «історія» і «праксіологія». Дослідник розглядає як реальний простір виникнення і існування війни систему міжнародних відносин – форму взаємодії між націями і державними утвореннями, які виступають елементами єдиної системи, що має два рівнозначних аспекти – мир (дипломатію) і війну [2, с. 60]. Ця система розглядається як сукупність, яку «пов'язують у одне ціле відношення суперництва, яка організується навколо конфлікту і яка набуває своєї найочевиднішої сутності тоді, коли її члени-учасники беруться за зброю». Р. Арон стверджує, що принцип миру (який в контексті теорії правління Ш. Монтеск'є інтерпретується як імпульс або емоції, необхідні для підтримки конкретного типу правління – почуття доблесті, честі, страху) за своєю природою аналогічний принципу війни – мир базується на могутності, тобто, на співвідношенні між здібностями політичних утворень диктувати свою волю [3 с. 157].

Виходячи з цього, можна досить обгрунтовано припустити, що аронівську теоретичну конструкцію міжнародних відносин можна розглядати як теоретичну конструкцію миру або теоретичну конструкцію війни. З позиції застосування першого підходу (теоретичного) дослідником пропонується насамперед виявляти текстуру соціального цілого; з позиції другого – зміни детермінантів (простору, кількості, ресурсів) і суб'єктів (націй, режимів, цивілізацій) міжнародних відносин. Поєднання раціональної теорії міжнародних відносин із соціологічною теорією дипломатії планетарного і термоядерного часу в контексті розвитку третього підходу (історичного) розглядається як застосування на рівні аналізу конкретної реальності результатів абстрактних побудов перших двох варіантів теоретичних узагальнень, що здатне обгрунтувати реальну методику аналізу дипломатикою-стратегічної діяльності з позиції встановлення її ефективності (реалізація четвертого підходу – праксіологічного) [4, с. 42].

Список використаних джерел

1. Арон, Р. 2000. Мир і війна між націями. Переклад з французької В. Шовкун, З. Борисюк, Г. Філіпчук. Київ: МП «Юніверс», 2001.
2. Горбулін, В. 2017. Світова Гібридна війна. Український фронт. Харків: Фоліо. 2015. С.215.
3. Денисенко, І. Війни ХХІ сторіччя: у пошуках стратегії дослідження. Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. 2015.
4. Денисенко, І. Д., Сучасні війни: нові підходи та інтерпретації. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: «Питання політології». 2008.